

Dashboard bestuursakkoord po

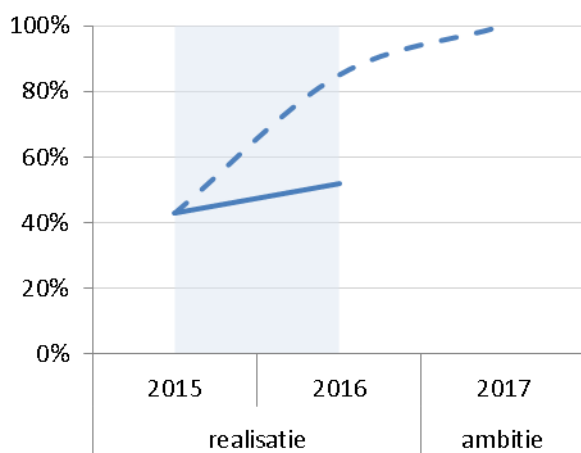
Toelichting op het dashboard

Deze bijlage geeft per hoofddoel de doelstellingen weer die zijn afgesproken in het bestuursakkoord po, vertaald in indicatoren met streefwaarden.¹ Per doel wordt de voortgang in beeld gebracht en toegelicht aan de hand van realisatiecijfers op de indicatoren en andere relevante monitoringsgegevens.² De stippellijnen geven de gewenste ontwikkeling weer, op basis van de streefwaarden die zijn geformuleerd. De doorgetrokken lijnen representeren de beweging op de indicatoren. De doelen van het bestuursakkoord hangen sterk met elkaar samen en daarmee ook de activiteiten die per doel zijn beschreven. Het realiseren van de afgesproken substantiële beweging op de streefwaarden is bovendien een gezamenlijke opgave waarvoor een bijdrage nodig is van alle betrokken partijen, vanuit de eigen rol en positie. De opbouw van het dashboard volgt de hoofdlijnen van het bestuursakkoord. Voor een groot aantal indicatoren betrof 2015 de eerste meting en is 2016 het tweede meetmoment. Voor enkele indicatoren zijn oudere data beschikbaar. Indien beschikbaar worden deze weergegeven.

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs

Leerlingen worden voorbereid op de toekomst. Er is oog voor individuele talenten van iedere leerling. ICT kan hierbij ondersteunen. Met digitale leermiddelen kunnen leerroutes beter aangepast worden op individuele leerlingen. Het onderwijsaanbod doet recht aan de brede vorming die recht doet aan de diverse talenten van kinderen.

1) Implementatie- en investeringsplan voor onderwijs en ICT

Doelstelling

In 2017 hebben de schoolbesturen een implementatie- en investeringsplan voor onderwijs en ICT, gebaseerd op hun visie op onderwijs.

Welke beweging is zichtbaar?

De tweede meting geeft aan dat 52 procent van de schoolbesturen een implementatie- en investeringsplan voor onderwijs en ICT hebben, gebaseerd op hun onderwijsvisie. Dit is een stijging met 9 procentpunt ten opzichte van het basisjaar, welke is weergegeven in de grafiek. Nog eens 40 procent van de schoolbesturen geeft aan bezig te zijn met de ontwikkeling van een plan. In totaal heeft nu 92 procent een plan of een plan in ontwikkeling. Daarmee zijn we goed op weg om de doelstelling te halen.

Regioplan, Enquêtes bestuursakkoord po - tabellenrapport, 2016

Welke acties worden ondernomen?

In 2015 is de nulmeting uitgevoerd. Op basis van die uitkomsten hebben de PO-Raad en Kennisnet een aantal acties ondernomen. Ze benaderen in het kader van 'Slimmer leren met ICT' in 2016 en 2017 alle besturen, om ze een aanbod te

¹ Indicatoren zijn dus niet hetzelfde als doelen; een indicator moet wel iets zeggen over het desbetreffende doel, het is zogezegd een 'bewegingsmelder'.

² Het dashboard voor po is online beschikbaar op de website [Trends in beeld](#). Hier zijn ook alle achterliggende cijfers te vinden.

doen voor ondersteuning zodat zij een implementatie- en investeringsplan kunnen opstellen en eerstvolgende stappen kunnen zetten. De PO-Raad en Kennisnet hebben het eerste half jaar van 2016 600 schoolbesturen gebeld. Op basis van de gesprekken blijkt er een grote diversiteit te zijn in vraagstukken, ambitie en capaciteit. Thema's waar scholen op ondersteund willen worden zijn: hoe visie/beleid aan uitvoering te verbinden, vaardigheden met betrekking tot veranderprocessen in de schoolorganisatie en thema's als inkoop, financiën en privacy. Scholen geven aan hierover graag te sparren met collega scholen of deel te nemen aan kennisnetwerken. Najaar 2016 start een nieuwe belronde.

2) Gebruik van digitaal leermateriaal in de les

Doelstelling

In 2020 gebruikt 90 procent van de scholen dagelijks digitaal leermateriaal in het primair proces.

Welke beweging is zichtbaar?³

Voor deze doelstelling wordt gekeken naar het aandeel leraren dat digitaal leermateriaal in de les gebruikt en naar het aantal uur dat leraren dat gebruiken. In de recent verschenen leermiddelenmonitor 2015-2016 van SLO geven leraren aan dat 31 procent van alle leermiddelen momenteel digitaal is. Leraren gebruiken dan vooral interactieve oefenprogramma's en video/filmpjes. Ruim 80 procent van de leraren gebruiken deze enkele keren per week of vaker. Games, interactieve websites, animaties en toetsen worden gemiddeld enkele keren per maand of minder gebruikt. Uit de monitor blijkt dat 37 procent van de leraren in het po ICT meer dan tien uur per week inzet voor hun onderwijs. Ruim een derde van de po-leraren (34 procent) gebruikt ICT vijf tot tien uur per week. Verder is bekend dat via Basispoort 90 procent van de scholen één of meer licenties heeft voor digitaal lesmateriaal.

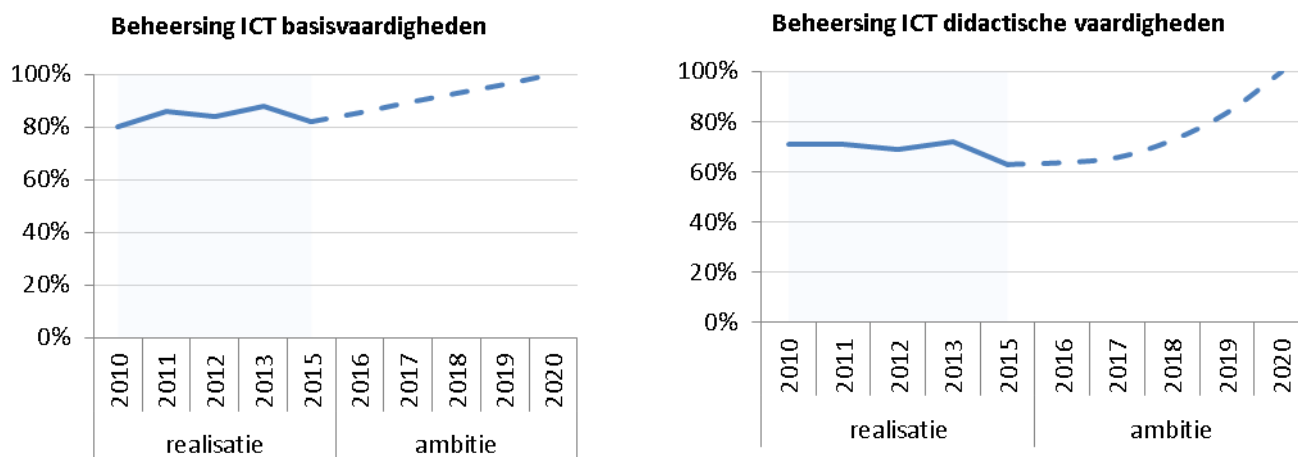
Welke acties worden ondernomen?

In het Doorbraakproject Onderwijs en ICT is werken de PO-Raad, VO-raad, EZ en OCW samen aan het wegnemen van belemmeringen voor scholen in het primair en voortgezet onderwijs om op dagelijkse basis moderne, digitale leermiddelen te gebruiken. Binnen het Doorbraakproject werken scholen en leveranciers van digitaal leermateriaal via versnellingsvragen samen aan vraagstukken waar zij tegenaan lopen bij de ontwikkeling of implementatie van ICT in het onderwijs. Begin 2017 ontvangt uw Kamer een voortgangsrapportage van het Doorbraakproject.

Verder hebben de sectororganisaties een Programma van Eisen opgesteld, waarin zij de eisen en de wensen van het scholenveld hebben geformuleerd met betrekking tot modern en flexibel inzetbaar lesmateriaal dat bijdraagt aan onderwijs op maat. Dit moet het voor scholen makkelijker maken om ICT in te zetten in het primaire proces.

3) Aandeel leraren met voldoende ICT basis- en didactische vaardigheden

Volgende meting in 2017

³ In het dashboard van 2015 zijn gegevens gebruikt uit de Vier in Balans monitor van Kennisnet (2015). Deze monitor wordt om het jaar uitgevoerd, daarom zijn dit jaar hieruit geen nieuwe gegevens beschikbaar. De gegevens die hier vermeld staan komen uit de [Leermiddelenmonitor 2015-2016](#) van SLO (2016). Daarom zijn de cijfers niet goed met elkaar te vergelijken.

Doelstelling

Daartoe (zie voorgaande doelstelling: 90 procent van de scholen gebruikt in 2020 ICT dagelijks in de les) hebben alle leraren voldoende ICT-basisvaardigheden en zetten ze deze in hun lespraktijk in.

Welke beweging is zichtbaar?

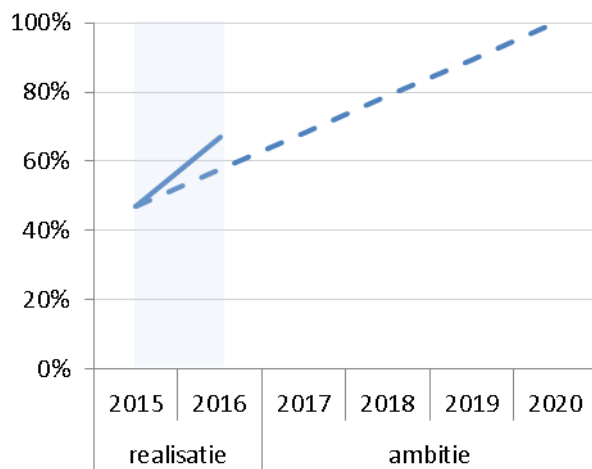
De hierboven gepresenteerde cijfers zijn onveranderd ten opzichte van het dashboard 2015. Deze indicatoren worden namelijk niet jaarlijks gemeten. De volgende meting vindt plaats binnen de Vier in Balans monitor die in 2017 wordt verwacht.

Voor het eerst zijn in de Leermiddelenmonitor (2016) leraren bevraagd over hun ICT-basisvaardigheden. Uit de laatste cijfers van de monitor blijkt dat meer dan de helft van de leraren in het po en vo zichzelf (zeer) gevorderd vindt in alle ICT vaardigheden (ICT-basisvaardigheden, mediawijsheid en informatievaardigheden). Dit geldt volgens een ruime meerderheid van de leraren vooral voor ICT-basisvaardigheden (85 procent) en informatievaardigheden (81 procent). Deze cijfers zijn niet terug te vinden in de grafieken hierboven, aangezien deze zijn gebaseerd op de Vier in Balans monitor. Het is wel positief dat ook uit deze meting blijkt dat meer dan 80 procent van de leraren zegt de ICT-basisvaardigheden te beheersen.

Welke acties worden ondernomen?

De PO-Raad en Kennisnet benaderen in het kader van 'Slimmer leren met ICT' sinds dit jaar alle schoolbesturen om inzicht te krijgen in hoeverre zij ondersteuning nodig hebben bij de inzet van ICT. Uit de eerste belronde blijkt ook dat schoolbesturen behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van professionalisering. Er zijn sterke verbanden met (voorlopende) pabo's en nieuwe initiatieven in het hoger onderwijs nodig om de kwaliteit van (aankomende) leraren te bevorderen. Er wordt een plan uitgewerkt voor een nieuwe master, die zich richt op het realiseren van transitie in onderwijs met nieuwe onderwijskundige technologie.

4) Aandeel scholen dat leerlingen begeleidt in het ontdekken en ontwikkelen van hun talenten

Doelstelling

Alle scholen herkennen toptalenten en bieden hen een uitdagend onderwijsaanbod.

Welke beweging is zichtbaar?

Steeds meer scholen hebben specifieke en structurele projecten waarmee leerlingen hun talenten kunnen herkennen, ontdekken en ontwikkelen (van 47 procent naar 67 procent). De maatregelen zoals beschreven in het Plan van Aanpak Toptalenten 2014-2018 werpen hun vruchten af en de cultuuromslag naar ambitieuzer onderwijs is zichtbaar (zie ook voortgangsrapportage Toptalenten maart 2016).⁴ De realisatie laat een sterkere stijging zien dan was verwacht.

Regioplan, Enquêtes bestuursakkoord po - tabellenrapport, 2016

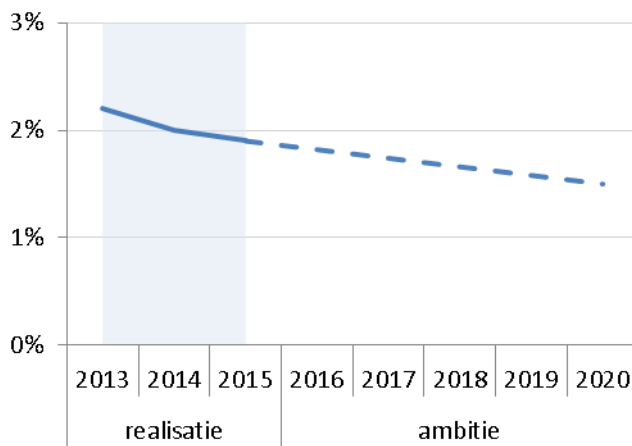
Welke acties worden ondernomen?

Om scholen te stimuleren uitdagend aanbod voor toptalenten te bieden zijn verschillende maatregelen genomen. Om samenwerking tussen scholen te bevorderen en talentontwikkeling op de kaart te zetten zijn afgelopen 1,5 jaar kwartiermakers actief geweest in het land. De kwartiermakers hebben regionale talentnetwerken opgezet waar scholen, maar ook maatschappelijke organisaties en bedrijven kunnen samenwerken om zo tot goed onderwijsaanbod voor toptalenten te komen.

⁴ Vergaderjaar 2015-2016, 34 300 VIII, nr. 135

Het is vanaf schooljaar 2016-2017 voor (vak)docenten uit het voortgezet onderwijs mogelijk om vaklessen te geven in het primair onderwijs. Zo kan het onderwijsaanbod verrijkt worden, bijvoorbeeld in de vorm van (school)overstijgende projecten of extra aanbod voor leerlingen die meer aan kunnen. Hiertoe is recent de wetgeving versoepeld wat betreft het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel.

5) Aandeel zittenblijvers per jaar

Inspectie van het Onderwijs, Staat van het onderwijs 2014-2015

Doelstelling

Het percentage zittenblijvers in de basisschoolperiode is in 2020 teruggebracht van 2,2 procent naar 1,5 procent per leerjaar.⁵

Welke beweging is zichtbaar?

Gekeken wordt naar het aandeel vertraagde leerlingen in groep 8 gedeeld door acht. In de afgelopen jaren is het zittenblijven in po geleidelijk afgenomen, van 2,2 procent in 2013, naar 2,0 procent in 2014 en 1,9 procent in 2015. Daarmee liggen we op koers.

Welke acties worden ondernomen?

Vertraging in de schoolloopbaan van basisschoolleerlingen ontstaat vooral in de onderbouw van het basisonderwijs. OCW en de PO-Raad hebben samen een brochure ontwikkeld om scholen te informeren en inspireren over goede voorbeelden en alternatieven voor kleuterbouwverlenging.

Aanvullend daarop wordt in de Academische Werkplaats Onderwijs samen met scholen in de regio Limburg onderzocht wat scholen met veel vertraagde leerlingen in de onderbouw nodig hebben om een soepele doorstroom van groep 2 naar 3 te realiseren.⁶ Op de website data.duo.nl is dit jaar voor het eerst het aantal zittenblijvers per instelling gepubliceerd als open data.

6) Onderzoekend leren van leerlingen

Doelstelling

Met het oog op de brede vorming van de leerling bevorderen scholen het onderzoekend leren van leerlingen, onder andere door een aanbod op het gebied van 'wetenschap en technologie', zoals afgesproken in het Techniepact.

Welke beweging is zichtbaar?

Hoe scholen het onderzoekend leren van leerlingen vormgeven en welke kennis en vaardigheden leerlingen opdoen, wordt in kaart gebracht in het onderzoek 'PEIL.onderwijs Natuur en Techniek' van de Inspectie van het Onderwijs. De uitkomsten van dit onderzoek worden voorjaar 2017 verwacht.

Welke acties worden ondernomen?

Het techniepact is afgelopen jaar opnieuw bekrachtigd door alle partners waaronder de PO-Raad en OCW. OCW vult de doelstelling van het Techniepact, meer jongeren kiezen voor een technische vervolgstudie, in, aan de hand van het actieprogramma Kiezen voor Technologie. In het programma wordt op basis van de vraag van scholen met verschillende benaderingen zoals professionalisering van leraren, samenwerking tussen onderwijs-bedrijfsleven en 'co-makership' in de regio, wetenschap en techniek in de klas gestimuleerd. Het actieprogramma loopt eind van dit jaar af. Aan de hand van de resultaten van het peilingsonderzoek, het evaluatierapport van het programma en in overleg met de betrokken partijen wordt bepaald hoe het programma wordt voortgezet. Daarnaast heeft de SLO heeft dit voorjaar in opdracht van

⁵ In het bestuursakkoord en de begroting wordt als startwaarde 3 procent genoemd. Dit percentage is gebaseerd op leerjaargegevens per leerling van DUO. Deze data bleken echter onvoldoende betrouwbaar te zijn. De huidige startwaarde is gebaseerd op cijfers van de inspectie over het aandeel vertraagden in groep 8.

⁶ Zie: <http://www.academischewerkplaatsonderwijs.nl/>

OCW een leerlijn onderzoekend en ontwerpend leren gepresenteerd. De leerlijn kan vanaf dit schooljaar door leraren worden gebruikt om invulling te geven aan de lesinvulling voor onderzoekend en ontwerpend leren.

7) Cultuureducatie

Doelstelling

Met het oog op de brede vorming van de leerling verbeteren scholen de kwaliteit van cultuureducatie door uitvoering van het programma 'Cultuureducatie met kwaliteit' en het uitvoeren van afspraken uit het 'Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs'.

Welke beweging is zichtbaar?

Hoe scholen het cultuuronderwijs vormgeven en welke kennis en vaardigheden leerlingen opdoen, wordt in kaart gebracht in het onderzoek 'PEIL.onderwijs Kunstzinnige Oriëntatie PO' van de Inspectie van het Onderwijs. De uitkomsten van dit onderzoek worden voorjaar 2017 verwacht.

Welke acties worden ondernomen?

Door 3800 scholen wordt in 54 projecten verspreid over het hele land uitvoering gegeven aan het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016'. Ingezet wordt op kwalitatief goed cultuuronderwijs, onder andere door het ontwikkelen van een visie op cultuuronderwijs, het bevorderen van een goede samenwerking tussen scholen en culturele instellingen en het vergroten van de deskundigheid van leraren. Najaar 2016 gaat de voortgangsrapportage naar de Tweede Kamer, waaronder gegevens uit de monitor Cultuuronderwijs PO die in het schooljaar 2015-2016 is uitgevoerd.

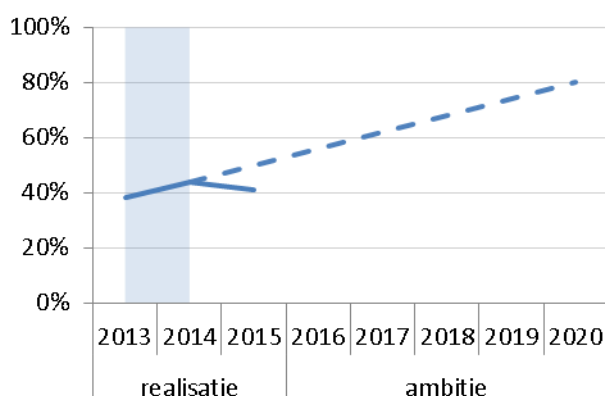
Een extra impuls wordt de komende jaren gegeven aan het intensiveren en versnellen van goed muziekonderwijs door enerzijds de 'Regeling impuls muziekonderwijs PO', waarin scholen in samenwerking met partijen uit het muziekveld werken, en anderzijds vanuit de private sector met de landelijke campagne 'Méér muziek in de klas'. Met deze publiek-private samenwerking zetten diverse partijen zich in voor structureel muziekonderwijs onder schooltijd en in de vrije tijd. Flankerend aan 'Cultuureducatie met Kwaliteit' kunnen scholen vanaf het schooljaar 2016-2017 met de regeling 'Professionalisering Cultuuronderwijs PO', extra inzetten op het professionaliseren van schoolbestuurders, schoolleiders en leerkrachten. Vanuit de verantwoordelijkheid die gemeenten en provincies hebben voor cultuureducatie, wordt door wethouders en gedeputeerden in de geest van het 'Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs' eveneens bijgedragen aan verhoging van de kwaliteit van het cultuuronderwijs. Dit gebeurt door cultuureducatie-activiteiten van culturele instellingen die vanuit de financiering door rijk, provincies en gemeenten in dienst worden gesteld van het cultuuronderwijs.

2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering

Om tot een duurzame onderwijsverbetering te komen, is het zaak dat scholen opbrengsten analyseren en hierover transparant zijn, zwakke scholen zich verbeteren en dat de professionaliteit van besturen blijft gewaarborgd.

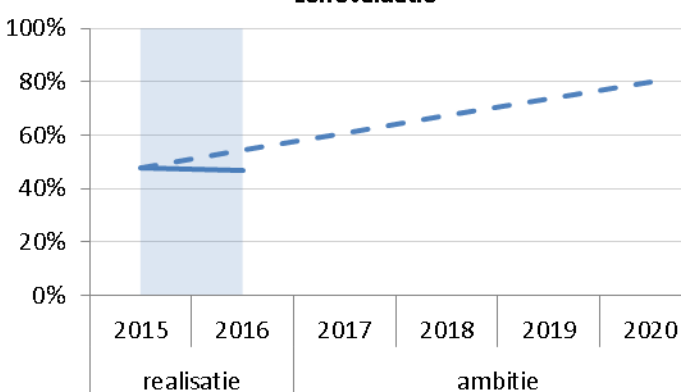
8) Kwaliteitszorg

Aandeel scholen dat op alle indicatoren van kwaliteitszorg voldoende scoort

Inspectie van het Onderwijs, Staat van het Onderwijs 2014-2015

Aandeel schoolbesturen dat een planmatige cyclus van kwaliteitszorg heeft, op basis van een jaarlijkse zelfevaluatie

Regioplan, Enquête bestuursakkoord po - tabellenrapport, 2016

Doelstellingen

- In 2020 scoort 80 procent van de scholen op alle indicatoren van kwaliteitszorg een voldoende.
- In 2017 werken scholen en besturen met een planmatige cyclus van kwaliteitszorg, op basis van een jaarlijkse zelfevaluatie.

Welke beweging is zichtbaar?

Het aandeel van de scholen dat een voldoende scoort op alle indicatoren van kwaliteitszorg is de afgelopen jaren gelijk gebleven. In 2016 was dit 41 procent. De fluctuaties in percentages vallen binnen de foutmarges van de steekproeven en duiden daarmee niet op een verandering. Ongeveer twee derde (66,6 procent) van de scholen scoort voldoende op minimaal vijf van de zes onderliggende indicatoren. Evenals vorig jaar geeft bijna de helft van de besturen (47 procent) aan op basis van een jaarlijkse zelfevaluatie te werken aan kwaliteitszorg. Nog eens 25 procent geeft aan dit eens per twee jaar te doen. Dit is tevens vergelijkbaar met het jaar ervoor. Zowel op het niveau van scholen als besturen is er daarmee geen zichtbare vooruitgang. We constateren wel een toenemende aandacht voor kwaliteitszorg bij besturen. Expertise op het terrein van kwaliteitszorg is het meest genoemd door besturen als professionaliseringsthema voor de komende periode (36 procent).⁷ De aanpassingen in het programma 'Q voor Besturen', de grote belangstelling voor de auditorentrainingen van de PO-Raad en de invoering van het nieuwe toezicht brengen naar verwachting een impuls teweeg in het bereiken van de doelstellingen.

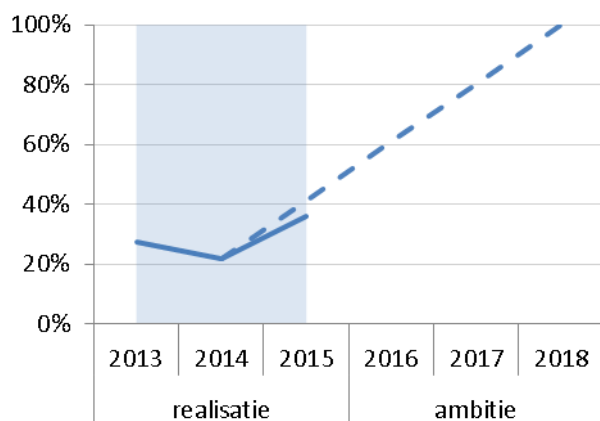
Welke acties worden ondernomen?

De PO-Raad heeft een meerjarig programma ingericht, 'Q voor Besturen'. Het eerdere programma voor de periode januari 2015 – juli 2016 wordt verlengd tot en met in elk geval december 2017. Dit programma omvat onder meer de vorming van lerende netwerken, om kennis te verkrijgen en te delen over de opbouw en versterking van de cyclus van kwaliteitszorg. Ook worden diverse flankerende activiteiten georganiseerd gericht op verbetering van de onderwijskwaliteit, HRM, financiën en bedrijfsvoering.

⁷ Oberon, Monitor Goed bestuur primair onderwijs 2015, 2016

Naar aanleiding van achterblijvende resultaten heeft de PO-Raad het programma 'Q voor Besturen' voor de komende periode aangepast om het bereik van de activiteiten te vergroten, de inhoudelijke verdieping naar de rest van de sector te versterken, de verschillende netwerken aan elkaar te verbinden, samenhang te creëren met andere projecten van de PO-Raad en de werkwijze binnen de lerende netwerken meer te structureren. Tevens wordt in het nieuwe programma expliciet aandacht besteed aan het werken met (school)zelfevaluaties en het uitvoeren van audits binnen de eigen organisaties. Vanwege grote interesse voor de auditorentraining, heeft de PO-Raad deze dit jaar opnieuw en met meer capaciteit georganiseerd. Tot slot zal de invoering van het nieuwe toezicht naar verwachting een belangrijke prikkel zijn voor besturen om nadrukkelijker invulling te geven aan hun kwaliteitszorg. Het komende jaar zal voor een belangrijk deel in het teken staan van het voorbereiden van de sector op het nieuwe toezicht.

9) Aandeel (zeer) zwakke scholen dat zich binnen een jaar verbetert

Inspectie van het Onderwijs

Doelstelling

In 2017/2018 voldoen alle scholen aan de minimumnormen voor kwaliteit. Scholen die toch onder de minimumnormen zakken ((zeer) zwakke scholen) verbeteren zich binnen een jaar.

Welke beweging is zichtbaar?

Zeer zwakke en zwakke scholen moeten zo snel mogelijk weer toe naar voldoende onderwijskwaliteit voor hun leerlingen. Er zijn steeds minder zwakke en zeer zwakke scholen. In september 2016 was 1,7 procent van de scholen zwak en 0,2 procent zeer zwak. In 2015 was dit 1,9 en respectievelijk 0,2 procent en in 2014 2,0 en respectievelijk 0,2 procent.⁸ Van de scholen die in schooljaar 2014/2015 (zeer) zwak zijn geworden, verbeterde 36 procent zich in 1 jaar. Dit is een verbetering ten opzichte van de schooljaren 2013/2014 (21 procent) en 2012/2013 (27 procent). Bij de vorige meting ging het om een verbetering binnen een jaar bij 10 procent van de zeer zwakke scholen en bij 21 procent van de zwakke scholen. Bij de laatste meting betreft het 36 procent van beide groepen.⁹ Met deze verbeteringen liggen we op koers om de doelstelling te halen.

Welke acties worden ondernomen?

Sinds 2011-2012 attendeert de inspectie scholen op dalende opbrengsten zodat de school tijdig kan gaan werken aan een verbetertraject. Om ervoor te zorgen dat scholen ook haast maken met het verbetertraject is er voor scholen die ondanks de attendering/waarschuwing zeer zwak zijn geworden een wettelijk verplichte verbetertermijn vastgelegd. Zeer zwakke scholen moeten zich binnen 12 maanden verbeteren. Dit alles om te zorgen dat zwakke en zeer zwakke scholen zo snel mogelijk weer onderwijs van voldoende kwaliteit gaan verzorgen voor de leerlingen.

Het eerdere ondersteuningsaanbod voor zwakke en zeer zwakke scholen vanuit de PO-Raad (Goed Worden, Goed Blijven) wordt verlengd tot en met 31 december 2017. Dit programma is erop gericht om zo snel mogelijk de onderwijskwaliteit te verbeteren. Om te voorkomen dat scholen in een aangepast arrangement terecht komen is binnen het programma 'Goed Worden, Goed Blijven' ook ondersteuning mogelijk voor scholen die dreigen (zeer) zwak te worden (zogenaamde risicoscholen). Om de betrokkenheid van bestuurders bij de analyse, de ondersteuning en het verbetertraject van de school te vergroten, is het programma in 2016 aangepast.

10) Aandeel (zeer) zwakke scholen dat deelneemt aan een intensief verbeterprogramma

Doelstelling

In 2017 nemen alle (zeer) zwakke scholen deel aan een intensief verbeterprogramma (Goed Worden, Goed Blijven).

Welke beweging is zichtbaar?

Op 1 juli (en 1 augustus) 2016 stonden er 15 zeer zwakke scholen op de lijst van de inspectie. Van deze groep maken er

⁸ Zie: [Inspectie van het Onderwijs, 2016](#)

⁹ Hierbij is gekozen voor cijfers die betrekking hebben op reguliere po-scholen.

14 scholen gebruik van het ondersteuningsaanbod van de PO-raad binnen het programma 'Goed Worden, Goed Blijven'. Een school kiest vooralsnog voor een eigen aanpak. Daarmee heeft het programma een nagenoeg volledig bereik onder zeer zwakke scholen.

Het aanbod voor de zwakke scholen binnen dit programma is sinds 2015 verder uitgebreid. In het schooljaar 2014/2015 nam 33 procent van de zwakke scholen deel aan dit programma, in het schooljaar 2015/2016 36 procent van het aantal zwakke scholen. De ondersteuning vanuit het programma 'Goed Worden, Goed Blijven' (gesubsidieerd door OCW) is uiteraard niet het volledige aanbod waar scholen gebruik van kunnen maken om de onderwijskwaliteit snel te verbeteren. Er is daarnaast ook sprake van commercieel aanbod. Het gebruik hiervan door de scholen is helaas niet in kaart te brengen en daarmee is het niet mogelijk een totaalbeeld te vormen.

Welke acties worden ondernomen?

Zie acties zoals genoemd bij voorgaande indicator. Het programma 'Goed Worden, Goed Blijven' wordt gecontinueerd tot in elk geval december 2017. In het programma wordt sinds begin 2016 extra aandacht besteed aan risicoscholen, om zo het aantal nieuwe (zeer) zwakke scholen terug te brengen.

11) Aandeel besturen dat stuurt op onderwijskwaliteit en het financieel management en HRM-beleid hierop afstemt

Doelstellingen

- In 2017 leven alle schoolbesturen in het po de Code Goed Bestuur po na.
- De besturen voeren in 2017 integraal beleid, waarin ze sturen op onderwijskwaliteit en waar ze het financieel management en het HRM-beleid op afstemmen.

Welke beweging is zichtbaar?

72 procent van de besturen voert grotendeels of volledig integraal beleid waarin gestuurd wordt op onderwijskwaliteit en waarop het financieel en HRM-beleid is afgestemd.¹⁰ Dit is een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2015, toen 49 procent van de besturen aangaf grotendeels of volledig integraal beleid te voeren. De onafhankelijke monitorcommissie van de PO-Raad heeft in het najaar van 2015 zijn eerste monitor uitgevoerd, waarmee de naleving van de Code Goed Bestuur en de mate van professionalisering van besturen in beeld zijn gebracht.¹¹ Daaruit blijkt dat een ruime meerderheid van de besturen (90 procent) een Code Goed Bestuur gebruikt. Bij 82 procent van deze besturen betreft dit de code van de PO-Raad. De overige tien procent van de besturen hanteert (nog) geen code. Voor beide doelstellingen liggen de resultaten in lijn met de gewenste ontwikkeling.

Welke acties worden ondernomen?

Op basis van de resultaten van het eindrapport van de monitor Goed Bestuur volgen dit najaar aanbevelingen om het bestuurlijk handelen in de sector verder te versterken.¹² Daarnaast wordt er door de sector een visitatiestelsel ontwikkeld; dit jaar is gestart met de eerste bestuurlijke visitaties bij schoolbesturen. Zie ook "Kwaliteitszorg (indicator 8) voor gerelateerde activiteiten binnen 'Q voor Besturen'.

12) Rolverdeling intern toezichthouders en bestuurders

Doelstelling

De bestuurders en intern toezichthouders zijn in 2017 toegerust voor hun rol binnen de schoolorganisatie en binnen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en ze hebben een heldere onderlinge rolverdeling.

Welke beweging is zichtbaar?

Er is toenemend debat over en aandacht voor het vormgeven van goed bestuur. Bij 80 procent van de besturen er sprake is van een heldere rolverdeling tussen bestuur en intern toezichthouders. In 2015 was dit 84 procent. Dit verschil valt echter binnen de foutmarge. 70 procent van de intern toezichthouders zijn volgens de bestuurders voldoende toegerust voor hun rol binnen de schoolorganisatie. Dit is iets meer dan vorig jaar, toen 66 procent aangaf dat de intern toezichthouders voldoende toegerust zijn.¹³ Hieruit blijkt dat bij een grote meerderheid de toerusting en rolverdeling op orde zijn. Er is echter weinig vooruitgang zichtbaar en de groep waarbij het toezicht nog onvoldoende toegerust is, is te groot. Door de toegenomen aandacht en onderstaande acties is de verwachting

¹⁰ Regioplan, Enquêtes bestuursakkoord po - tabellenrapport, 2016

¹¹ Oberon, Monitor Goed bestuur primair onderwijs 2015, 2016

¹² De PO-Raad maakt de aanbevelingen na de ledenvergadering van 24 november openbaar.

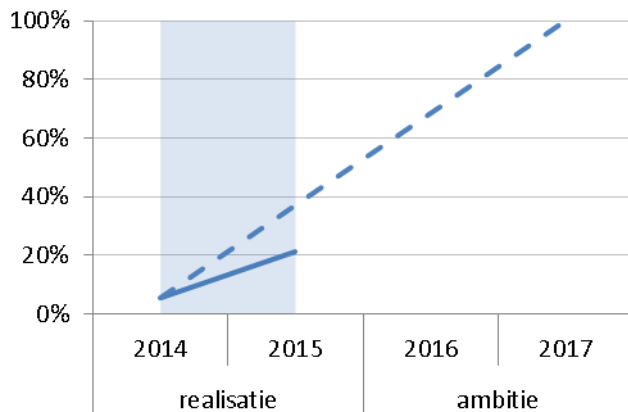
¹³ Regioplan, Enquêtes bestuursakkoord po - tabellenrapport, 2016

dat dit het komende jaar wel gaat toenemen.

Welke acties worden ondernomen?

De PO-Raad heeft afgelopen jaar een aantal bijeenkomsten voor bestuurders en toezichthouders georganiseerd over de relatie tussen bestuur en intern toezicht. Daarbij stond de vraag centraal op welke manier de verhouding tussen bestuur en intern toezicht kan worden ingericht, zodat de kwaliteit van de gehele bestuurlijke organisatie wordt versterkt. Ook komend jaar blijft de PO-Raad op dit thema inzetten. Op basis van de resultaten van het eindrapport van de monitor Goed Bestuur volgen dit najaar aanbevelingen om het bestuurlijk handelen in de sector verder te versterken. Daarnaast wordt er door de sector een visitatiestelsel ontwikkeld; dit jaar is gestart met de eerste bestuurlijke visitaties bij schoolbesturen.

13) Aandeel scholen dat Vensters PO gevuld heeft

PO-Raad/Schoolinfo

Doelstelling

Alle scholen presenteren in 2017 een samenhangende set van centrale en decentrale indicatoren in Vensters PO. Elke school plaatst de uitkomsten met een eigen toelichting in de lokale context. Op deze manier zijn alle scholen transparant naar ouders, leerlingen, toezichthouders, medezeggenschapsraden en andere betrokkenen.

Welke beweging is zichtbaar?

Steeds meer scholen en besturen doen actief mee aan Vensters PO. In het po hebben inmiddels 1.545 scholen (21 procent) Vensters gevuld. Van de besturen is 80 procent actief aan de slag met Vensters.¹⁴ Dat is een verbetering, maar veel meer scholen en besturen moeten hun profiel op scholenopdekaart.nl invullen. Begin 2016 hebben de PO-Raad en VO-raad in nauwe samenwerking met OCW en met betrokkenheid van Ouders & Onderwijs en LAKS een gebruikersonderzoek uitgevoerd naar scholenopdekaart.nl. Hieruit komt naar voren dat ouders een duidelijke behoefte hebben aan betrouwbare en vergelijkbare informatie over scholen. Ouders zijn tevreden over de informatie op scholenopdekaart.nl wanneer zij naar scholen kijken die hun profiel hebben gevuld. Tevens moet de naamsbekendheid, vindbaarheid en gebruiksvriendelijkheid worden vergroot.

Welke acties worden ondernomen?

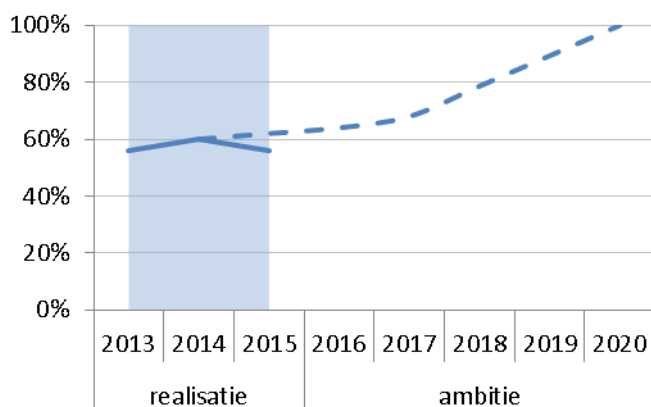
De PO-Raad en VO-raad zetten zich gezamenlijk in om de vindbaarheid, naamsbekendheid en gebruiksvriendelijkheid van scholenopdekaart.nl verder te vergroten. De aanbevelingen uit het bezoekersonderzoek worden verder ingevuld, onder andere door een campagne om de naamsbekendheid te vergroten en de informatie op scholenopdekaart.nl beter te laten aansluiten bij de behoeftes van ouders. OCW draagt bij aan de naamsbekendheid door ouders van leerlingen in groep 8 te wijzen op het bestaan van scholenopdekaart.nl en dat het goede gebruik van deze informatie kan helpen bij de schoolkeuze waar zij voor staan. Daarnaast is de gevuldheid in met name het po een aandachtspunt. De PO-Raad ondersteunt scholen en besturen intensief met het invullen van hun profiel op scholenopdekaart.nl.

¹⁴ De scholen binnen een bestuur kunnen indicatoren publiceren op Vensters. Om de indicatoren van verschillende scholen te kunnen vergelijken is het belangrijk een compleet beeld van de school te hebben. Wanneer 80% van deze indicatoren online staan, doet een school actief mee aan Vensters. Een bestuur is actief als er iemand binnen het bestuur accounts aanmaakt voor collega's (een zogenaamde gebruikersbeheerder). Voor een uitgebreidere toelichting, zie [het nieuwsbericht op de website van de PO-Raad van 3 november](#).

3. Professionele scholen

De kwaliteit van het onderwijs is afhankelijk van de inzet en vaardigheden van al deze betrokkenen, waarbij de kwaliteit van de leraar van doorslaggevend belang is. Professionele ontwikkeling heeft prioriteit. Door een divers onderwijsteam worden capaciteiten en kwaliteiten volledig benut. Schoolleiders en –besturen vervullen hier een cruciale rol.

14) Aandeel leraren dat de differentiatievaardigheden beheerst

Doelstelling

In 2020 beheersen alle leraren de differentiatievaardigheden en zijn daarmee vakbekwaam.¹⁵

Welke beweging is zichtbaar?

De beheersing van de differentiatievaardigheden beweegt de afgelopen 3 jaar rond de 60 procent. Daarmee is er geen vooruitgang. Hoewel onder andere de begeleiding van starters (indicator 17) en het gebruik van observatie-instrumenten (indicator 15) wel zijn gestegen, leidt dit nog niet tot een toename in de differentiatievaardigheden. Er is een trendbreuk nodig om te komen tot de doelstelling van 100 procent in 2020.

Inspectie van het Onderwijs, Staat van het Onderwijs 2014-2015

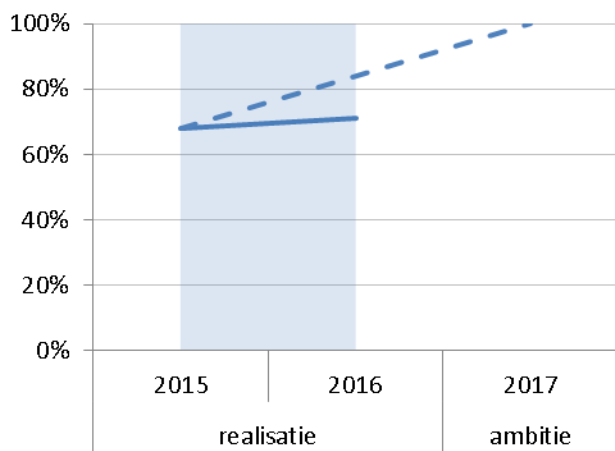
Welke acties worden ondernomen?

In de sectorakkoorden en de lerarenagenda zijn diverse acties opgenomen om vaardighedenontwikkeling van leraren te stimuleren. Deze acties gaan onder meer over de cyclus van lesobservatie door schoolleiders, IB'ers of peers aan de hand van observatie-instrumenten, feedback en afspraken over verdere professionalisering, welke bijdragen aan voortdurende kwaliteitsverbetering, waaronder het toepassen van differentiatie in de klas.

Om een doorbraak te realiseren zijn met de PO-Raad, VO-raad, Vereniging Hogescholen (VH), Vereniging van Universiteiten (VSNU), bonden, de Onderwijscoöperatie en de inspectie nadere analyses gemaakt en diverse gesprekken gevoerd. Omdat er nog onvoldoende zicht is op waarom de differentiatievaardigheden niet vooruit gaan is afgesproken om een verdiepend onderzoek te laten uitvoeren, dat meer inzicht moet verschaffen in het probleem en de effectiviteit van beleidsmaatregelen. Daarnaast zijn aanvullende acties afgesproken. De PO-Raad wil in het voorjaar 2017 een conferentie organiseren over 'begeleiding startende leraren' waarin ze met bestuurders het gesprek gaan voeren over versterken van differentiatievaardigheden door middel van gevalideerde lesobservatie-instrumenten en gerichte coaching en wat dit betekent voor de organisatie en koppeling met HRM-beleid. Daarnaast heeft de PO-Raad bij het arbeidsmarktplatform primair onderwijs (AP-PO) een projectvoorstel ingediend ('beste begeleiding leraren') gericht op het versterken van didactische vaardigheden van alle leraren (niet alleen starters) door middel van het begeleiden van 10 schoolbesturen bij het werken met lesobservatie-instrumenten. De Onderwijscoöperatie start in samenwerking met de inspectie en de raden een pilot met een observatiemethode. Onderzoeksresultaten en goede voorbeelden over differentiatie in de klas zijn nog niet centraal terug te vinden. OCW wil deze goede voorbeelden verzamelen en delen via de website Leraren.nl. Ook de raden gaan actiever goede voorbeelden delen.

¹⁵ De hier gepresenteerde tussenwaarde betreft leraren met 10 of meer jaren ervaring. De basiswaarde is hierop aangepast.

15) Aandeel besturen dat gebruik maakt van een (gevalideerd) instrument voor de didactische vaardigheden

Regioplan, Enquêtes bestuursakkoord po - tabellenrapport, 2016

Doelstelling

De schoolbesturen maken uiterlijk in 2017 in hun HRM-beleid gebruik van een gevalideerd instrument waarmee de didactische vaardigheden van de leraar in beeld gebracht worden.

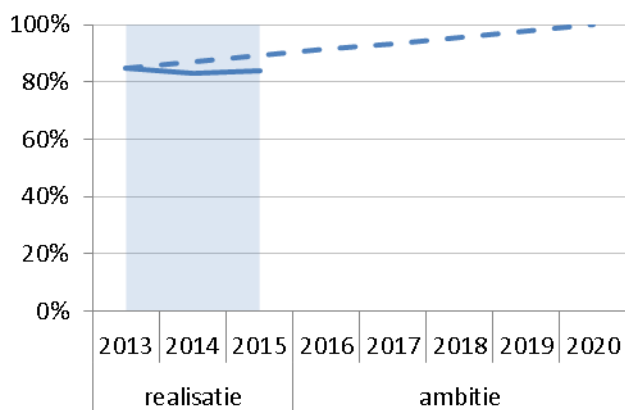
Welke beweging is zichtbaar?

Een groeiende meerderheid van de besturen (70 procent) brengt de didactische vaardigheden van de leerkrachten in beeld en 71 procent van de besturen gebruikt hiervoor een observatie-instrument. In 2015 was dit respectievelijk 66 procent en 68 procent. Dat is een positieve ontwikkeling, maar die gaat nog wel te langzaam. De aanvullende acties die ondernomen worden in het kader van het versterken van didactische vaardigheden (indicatoren 14 en 16) moeten ervoor zorgen dat het aandeel besturen dat observatie-instrumenten inzet stijgt.

Welke acties worden ondernomen?

De PO-Raad heeft in 2015 een lijst van observatie-instrumenten gepubliceerd om het gebruik ervan te stimuleren en om schoolbesturen te helpen een keuze te maken uit deze instrumenten. Deze lijst is inmiddels een aantal keren geactualiseerd en aangevuld met een keuzehulp. De PO-Raad brengt deze lijst onder de aandacht in bestuursgesprekken met haar leden. De Onderwijscoöperatie start in samenwerking met de inspectie en de raden een pilot met een observatiemethode. Daarnaast heeft de PO-Raad bij het arbeidsmarktplatform primair onderwijs (AP-PO) een projectvoorstel ingediend (beste begeleiding leraren) gericht op het versterken van didactische vaardigheden van alle leraren (niet alleen starters) door middel van het begeleiden van 10 schoolbesturen bij het werken met lesobservatie-instrumenten.

16) Aandeel leraren dat de algemeen didactische vaardigheden beheerst

Inspectie van het Onderwijs, Staat van het Onderwijs 2014-2015

Doelstelling

Startende leraren zijn in maximaal drie jaar basisbekwaam: ze beheersen dan de algemeen didactische vaardigheden in de praktijk.¹⁶

Welke beweging is zichtbaar?

In het po is het aantal als voldoende beoordeelde lessen na een daling in 2014 weer iets gestegen in 2015. De ontwikkeling laat echter nog niet de gewenste opgaande lijn zien. Dit terwijl het verbeteren van de didactische vaardigheden van leraren wel bij de besturen nadrukkelijk op de agenda staat: de meerderheid van de besturen (64 procent) is hiermee bezig en bijna een zesde (17 procent) heeft beleid in voorbereiding op dit terrein. Dit is echter nog onvoldoende om de ambitie te halen.

¹⁶ Als indicator wordt bij deze doelstelling gekeken naar leraren vanaf 3 jaar ervaring. In het dashboard van vorig jaar werd gerapporteerd over alle leraren. De gegevens van vorig jaar zijn in dit dashboard hiervoor gecorrigeerd.

Welke acties worden ondernomen?

In de sectorakkoorden en de lerarenagenda zijn diverse acties opgenomen om vaardighedenontwikkeling van leraren te stimuleren. Deze acties gaan onder meer over de cyclus van lesobservatie door schoolleiders, IB'ers of peers aan de hand van observatie-instrumenten, feedback en afspraken over verdere professionalisering, welke bijdragen aan voortdurende kwaliteitsverbetering in de klas.

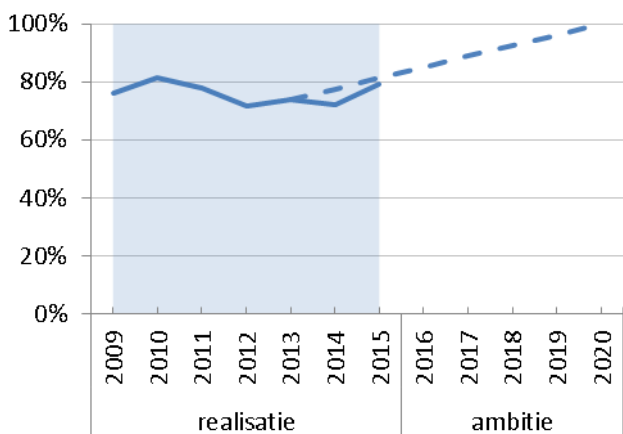
De PO-Raad heeft een lijst van observatie-instrumenten gepubliceerd om het gebruik ervan te stimuleren en om schoolbesturen te helpen een keuze te maken uit deze instrumenten. Deze lijst is inmiddels een aantal keren geactualiseerd en aangevuld met een keuzehulp.

In de cao PO 2014-2015 hebben de sociale partners afgesproken dat startende leraren recht hebben op een coach en op extra tijd voor professionalisering. Ook is afgesproken dat de beheersing van hun vaardigheden zal worden vastgesteld met een observatie-instrument. De PO-Raad zorgt voor voorlichting aan besturen over de begeleiding van starters.

Om een doorbraak te realiseren zijn met de PO-Raad, VO-raad, VH, VSNU, bonden, de Onderwijscoöperatie en de inspectie nadere analyses gemaakt en diverse gesprekken gevoerd. We hebben met de raden afgesproken om een verdiepend onderzoek te laten uitvoeren om meer zicht te krijgen op waarom de differentiatievaardigheden niet vooruit gaan en de effectiviteit van beleidsmaatregelen te onderzoeken. Daarnaast zijn aanvullende acties afgesproken.

De PO-Raad heeft bij het arbeidsmarktplatform primair onderwijs (AP-PO) een projectvoorstel ingediend (beste begeleiding leraren) gericht op het versterken van didactische vaardigheden van alle leraren (niet alleen starters) door middel van het begeleiden van 10 schoolbesturen bij het werken met lesobservatie-instrumenten. De Onderwijscoöperatie start in samenwerking met de inspectie en de raden een pilot met een observatie-methode. Onderzoekresultaten en goede voorbeelden over differentiatie in de klas zijn nog niet centraal terug te vinden. OCW wil deze goede voorbeelden verzamelen en delen via de website Leraren.nl. Ook de raden gaan actiever goede voorbeelden delen.

17) Aandeel startende leraren dat begeleiding krijgt (naar cohort)

Doelstelling

De schoolbesturen zorgen vanaf uiterlijk 2017 voor planmatige begeleiding van elke startende leraar, op basis van een jaarlijkse vaardigheidsmeting.

Welke beweging is zichtbaar?

De mate waarin starters worden begeleid is het laatste jaar gestegen naar bijna 80 procent. Daarmee liggen we op koers. Opvallend is dat scholen deze begeleiding vaker actief aanbieden in plaats van na een vraag van de leraar zelf. Starters die begeleiding krijgen, zijn over het algemeen meer tevreden met het werk in het onderwijs en de organisatie waar ze werken dan degenen die geen begeleiding krijgen.

Loopbaanmonitor, MOOZ/Centerdata, 2016

Welke acties worden ondernomen?

In de cao PO 2014-2015 hebben de sociale partners afgesproken dat startende leraren recht hebben op een coach en op extra tijd voor professionalisering. Ook is afgesproken dat de beheersing van hun vaardigheden zal worden vastgesteld met een observatie-instrument. De PO-Raad zorgt voor voorlichting aan besturen over de begeleiding van starters. De PO-Raad wil in het voorjaar 2017 een conferentie organiseren over 'begeleiding startende leraren' waarin ze met bestuurders het gesprek gaan voeren over versterken van differentiatievaardigheden door middel van gevalideerde lesobservatie-instrumenten en gerichte coaching en wat dit betekent voor de organisatie en koppeling met HRM-beleid.

18) Aandeel besturen dat in het HRM-beleid inzet op het versterken van onderzoekende vaardigheden van leraren

Doelstelling

Schoolbesturen nemen in hun HRM-beleid op dat ze leraren opleiden, dan wel aannemen, die onderzoekende

vaardigheden hebben. Deze leraren krijgen een positie binnen de schoolorganisatie waarin ze hun vaardigheden kunnen benutten en waardoor de kwaliteitscyclus verrijkt wordt.

Welke beweging is zichtbaar?

Vorig jaar gaf slechts 9 procent van de besturen aan dat zij in hun HRM-beleid inzetten op het versterken van de onderzoekende vaardigheden van leerkrachten. Uit de meting van 2016 blijkt dat 29 procent van de besturen de ontwikkeling van onderzoekende vaardigheden heeft ondergebracht in hun scholingsbeleid. 35 procent geeft aan dat het HRM-beleid is gericht op het aantrekken van leraren met onderzoekende vaardigheden. Tevens blijkt dat 30 procent van de besturen specifieke functies of taken bestemt voor leraren met onderzoekende vaardigheden. In 2015 was dit 27 procent. Dit is een positieve ontwikkeling.

Welke acties worden ondernomen?

Schoolbesturen kunnen de functiemix benutten om de professionele ontwikkeling van leraren te koppelen aan functies met een hogere beloning (bijvoorbeeld leraar-onderzoeker) waardoor meer diversiteit ontstaat in taken binnen lerarenteams. Om dit te stimuleren is in 2016 onder regie van OCW, de PO-Raad en de vakbonden gestart met de aanpak 'versterking HRM-beleid/functiemix' voor schoolbesturen.

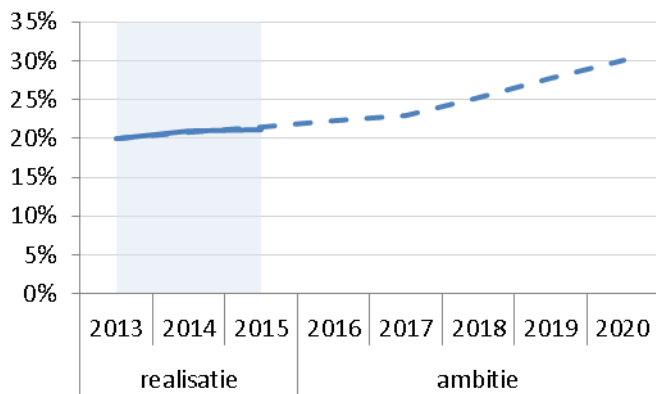
Om te komen tot een nauwere verbinding tussen de onderwijspraktijk, het onderwijsbeleid van de schoolbesturen en het wetenschappelijk onderzoek zijn meer leraren nodig met een onderzoekende houding en onderzoekende vaardigheden. Daarnaast is het van belang om een omgeving voor scholen te creëren om onderwijsverbetering en innovatie te ondersteunen en te borgen. Daarvoor is in 2016 gestart met pilots 'Werkplaatsen Onderwijsonderzoek' en met de 'Kennisrotonde'.

In september 2016 zijn op initiatief van de PO-Raad en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) drie pilots met 'Werkplaatsen Onderwijsonderzoek' gestart. Schoolbesturen, hogescholen en universiteiten bouwen hierin samen aan een duurzame verbinding tussen onderwijs, onderwijsontwikkeling en -onderzoek. Vragen uit de onderwijspraktijk vormen de basis van het onderzoek. Aanvullend zal ook onderzoek plaatsvinden naar de werkbare elementen, randvoorwaarden en 'best practices' in deze pilot én naar andere al bestaande vormen van (structurele) samenwerking. Dit onderzoek leidt onder andere tot aanbevelingen voor andere samenwerkingsverbanden en eventuele continuering van succesvolle vormen van samenwerking.

Begin 2016 is de 'Kennisrotonde' geïntroduceerd. Een gemeenschappelijk initiatief van OCW, NRO, de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad de Onderwijscoöperatie (OC). Het betreft een loket waar onderwijsprofessionals terecht kunnen met actuele vragen uit de onderwijspraktijk die concreet en onderzoekbaar zijn. Voor beantwoording wordt gebruik gemaakt van bestaande kennis uit (wetenschappelijk) onderzoek of wordt kortlopend onderzoek geïnitieerd.

Met de Werkplaatsen Onderwijsonderzoek en de Kennisrotonde ontstaat een mooie verbinding tussen de onderwijspraktijk en onderzoek. Leraren worden hierdoor aangespoord om onderzoek te integreren in hun dagelijks werk. De OC wil dit nog extra stimuleren door schooljaar 2016/2017 te starten met een 'Lerarenrotonde' binnen het LerarenOntwikkelfonds (LOF). Het betreft een voorportaal voor de Kennisrotonde waarin leraren via peer-to-peer-learning onderzoeksvragen formuleren die geschikt zijn voor de Kennisrotonde.

19) Aandeel leraren met een afgeronde wo-bachelor of hbo-/wo masteropleiding

DUO en Regioplan 2014

Doelstelling

In 2020 beschikt 30 procent van de leraren in het po over een wo-bachelor of hbo-/wo-masteropleiding.

Welke beweging is zichtbaar?

Het aandeel masteropgeleiden is licht gestegen (ruim 21 procent). Hiermee liggen we vooralsnog op koers. Bij bestuurders heeft dit thema de laagste prioriteit in vergelijking met andere thema's binnen het bestuursakkoord.¹⁷ In vergelijking met 2015 geven meer besturen aan maatregelen te hebben genomen en beleid te hebben ontwikkeld op dit thema. Van de schoolleiders geeft 88 procent aan dat zij leraren stimuleren tot het volgen van een wo-bachelor of hbo-/wo-master. Dit percentage is ongeveer gelijk aan dat van 2015.

Welke acties worden ondernomen?

Wij stellen, net als in voorgaande jaren, instrumenten beschikbaar om (aanstaande) leraren te faciliteren om hun wo-bachelor of hbo-/wo masteropleiding te doen, te weten: de (verruimde) Lerarenbeurs, VierSlagLeren en de Tegemoetkoming studiekosten onderwijsmasters.¹⁸ Aanvullend hierop wordt in 2017 de 'Teambeurs' geïntroduceerd. Dit betreft een subsidie voor bevoegde gezagen om meerdere leraren van een school of scholen gelijktijdig een masteropleiding te laten volgen. Dit bevordert leren in een breder verband, zodat de individuele professionele ontwikkeling sterker gekoppeld wordt aan team- en schoolontwikkeling en de opgedane kennis beter benut wordt in de schoolpraktijk.¹⁹

In 2015 hebben de PO-Raad en de VSNU een verkenning gedaan naar de wenselijkheid en mogelijkheid van een universitaire lerarenopleiding voor het basisonderwijs. Het gaat om een driejarige universitaire opleiding waarvan het curriculum volledig gericht is op de beroepsuitoefening. Bij de Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs (ALPO) die al bestaat behalen studenten naast een regulier Pabo-diploma tevens een bachelor onderwijskunde. De gedachte is dat hiermee meer vwo'ers interesse krijgen voor de opleiding en het beroep. Uit de verkenning blijkt onder andere dat er onder schoolbesturen draagvlak is en er ruimte is voor een universitaire lerarenopleiding voor het basisonderwijs naast de al bestaande routes. Naar aanleiding van deze verkenning is de Radboud Universiteit voornemens een universitaire lerarenopleiding voor het basisonderwijs te starten. Wij staan positief tegenover deze ontwikkeling.

Veruit de belangrijkste factor om een masteropleiding te gaan doen, is dat leraren intrinsiek gemotiveerd zijn en om in zichzelf en de school te willen investeren. Goed HRM-beleid is daarvoor één van de randvoorwaarden. Besturen/schoolleiders dienen leraren te faciliteren om zich verder te ontwikkelen. Daarnaast dienen zij zorgen voor een aantrekkelijk en uitdagend werkklimaat met voldoende ruimte om nieuwe kennis en vaardigheden in de praktijk te brengen. Enerzijds om het beroep voor zittende leraren aantrekkelijk te houden en anderzijds om nieuwe groepen (academisch opgeleide leraren) te interesseren voor het beroep van leraar. Daarom wordt goed HRM- en opleidingsbeleid gestimuleerd via de aanpak 'versterking HRM-beleid/functiemix' (zie indicator 20), de acties rond 'vraag en aanbod nascholing' (zie indicator 22) en een landelijke communicatiecampagne. We hebben vertrouwen dat deze acties het bereiken van de doelstelling dichterbij brengen.

20) Aandeel besturen dat in hun HRM-beleid stuurt op de brede samenstelling van het schoolteam, inclusief meer masters en academici

Doelstelling

De schoolbesturen nemen de bredere samenstelling van het schoolteam op in hun HRM-beleid, waarbij ook aandacht is voor de inzetbaarheid van hoger opgeleiden in de scholen, eventueel gekoppeld aan functiedifferentiatie.

Welke beweging is zichtbaar?

De cijfers uit het onderzoek van Regioplan geven een positief beeld: een ruime meerderheid van de besturen (72 procent)

¹⁷ Regioplan, Enquêtes bestuursakkoord po - tabellenrapport, 2016

¹⁸ De subsidieregeling Lerarenbeurs wordt verlengd.

¹⁹ Dit idee komt onder meer voort uit het advies van de kritische vrienden lerarenagenda: Ontwikkelperspectieven en loopbanen van leraren, 2015.

geeft aan dat zij leraren met een afgeronde wo-bachelor of hbo-/wo-master stimuleren een andere rol te vervullen binnen het schoolteam. Bij schoolleiders is dit 79 procent.²⁰ Bestuurders geven daarnaast aan dat zij voor leraren met een afgeronde wo-bachelor of hbo-/wo-master met name een specialistenrol zien (vakinhoudelijk (87 procent)) en schoolontwikkeling (78 procent)). Uit het evaluatieonderzoek van de Lerarenbeurs door ResearchNed komt naar voren dat 40 procent van de schoolleiders in het po afspraken gemaakt heeft met leraren over promotiemogelijkheden en 44 procent over een ander takenpakket als de leraar de opleiding heeft afgerond.²¹ Dat percentage is beduidend hoger dan in de overige onderwijssectoren (20 procent en 30 procent). Bestuurders geven tevens aan (gepercipieerd effect) dat zij een betere functiemix binnen het team kunnen realiseren en dat leraren breder inzetbaar zijn.

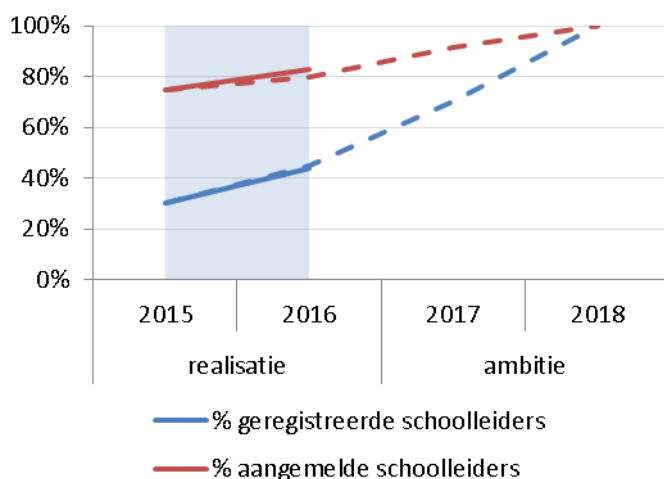
Welke acties worden ondernomen?

Goed HRM-beleid is een randvoorwaarde om de kennis en vaardigheden van leraren met een wo-bachelor of hbo-/wo-master te benutten in de schoolpraktijk. Besturen en schoolleiders moeten – met het oog op de school en de gewenste onderwijsontwikkeling – vaststellen aan welke academisch en masteropgeleide leraren zij behoefte hebben. Schoolbesturen kunnen de functiemix benutten om ervoor te zorgen dat masteropgeleide leraren (uitzicht op) een functie krijgen met een hogere beloning. Hierdoor ontstaat meer diversiteit in rollen en taken binnen lerarenteams. Masteropgeleide leraren kunnen zo een uitdagende functie binnen de school krijgen waarbij zij hun nieuw opgedane vaardigheden kunnen inzetten voor de school- en onderwijsontwikkeling. Om dit te stimuleren is in 2016 onder regie van OCW, de PO-Raad en de vakbonden de aanpak 'versterking HRM-beleid/functiemix' voor schoolbesturen gestart en deze wordt voortgezet in 2017.

In het eerste kwartaal van 2016 is een vragenlijst uitgezet onder besturen in het po om een beeld te krijgen hoe scholen zelf tegen de functiemix aankijken en waar ze als organisatie denken te staan met betrekking tot professioneel personeelsbeleid. Uit de vragenlijst blijkt dat 85 procent van de ondervraagden vindt dat de strategische doelen van de school beter gerealiseerd worden met een team met een diversiteit van specialisten, dan een lerarenteam met allrounders. De respondenten geven echter ook aan dat het in de praktijk in lerarenteams niet altijd vanzelfsprekend is om van elkaars specialismen gebruik te maken. Leraren kunnen niet altijd voldoende tijd vrijmaken voor persoonlijke- en teamontwikkeling.

Voor schoolbesturen in het po zijn in het najaar van 2016 in diverse regio's in Nederland bijeenkomsten georganiseerd waarin schoolbesturen en personeelsfunctionarissen van verschillende scholen bij elkaar gekomen zijn om van elkaar te laten leren en elkaar te stimuleren om de functiemix in te zetten als instrument binnen het HRM-beleid. In februari en maart 2017 volgen follow-up bijeenkomsten. Daarnaast is met een achttal schoolbesturen een individueel traject gestart. In totaal worden vierentwintig individuele trajecten ingericht.²² Tevens heeft OCW een landelijke communicatiecampagne gelanceerd op de Dag van de Leraar en is een betere kennisinbedding in de schoolpraktijk één van de doelstellingen van de acties rond versterking vraag en aanbod nascholing (zie ook indicator 22).

21) Aandeel schoolleiders dat is geregistreerd in het Schoolleidersregister PO

Doelstellingen

- In 2018 werken alle schoolleiders aan het onderhoud van hun bekwaamheid en registreren zich in het schoolleidersregister PO.
- In 2018 voldoen alle schoolleiders aan de registratie-eisen: een afgeronde schoolleidersopleiding of een vergelijkbaar kennis- en vaardigheidsniveau.

Welke beweging is zichtbaar?

Het aantal geregistreerde schoolleiders stijgt conform de doelstelling. De commissie registratie beoordeelt aanvragen tot registratie maandelijks en het aantal geregistreerde schoolleiders stijgt met zo'n 100 registraties per maand. In augustus 2016 stonden 4021 schoolleiders geregistreerd in het Schoolleidersregister PO. Van de ongeveer 9000 schoolleiders hebben er

²⁰ Regioplan, Enquêtes bestuursakkoord po – tabellenrapport, 2016. De vraagstelling in de enquête van Regioplan is iets aangepast, waardoor de cijfers van 2015 en 2016 niet een op een te vergelijken zijn.

²¹ ResearchNed, Lerende Leraren – Evaluatie Lerarenbeurs, 2015

²² Zie: www.functiemix.nl

Welke acties worden ondernomen?

De verplichting tot registratie (per 1 januari 2018 een vereiste) is nogmaals bekrachtigd in de cao 2016-2017. De Stichting Schoolleidersregister PO roept schoolleiders in het primair onderwijs zich te registreren. Er wordt continu gewerkt aan verdere verbetering van het Schoolleidersregister PO.

Geregistreerde schoolleiders werken inmiddels aan hun vierjaarlijkse herregistratie. Schoolleiders kunnen daarbij kiezen uit een aanbod van geaccrediteerde masters, formeel leren en/of informeel leren. Informeel leren kan bijvoorbeeld bestaan uit het bezoeken van een congres, deelname aan netwerken of het ontplooiën van initiatieven op de eigen school. Deze leerervaringen worden uiteindelijk getoetst door een professioneel beoordelaar. Momenteel wordt er een pilot uitgevoerd waarbij deze toetsing wordt verricht middels valideringsgesprekken tussen schoolleiders onderling.

22) Aandeel scholen en besturen dat tevreden is over het post-initiële opleidingsaanbod

Doelstelling

Het post-initiële opleidingsaanbod is goed afgestemd op de vraag van scholen en schoolbesturen.

Welke beweging is zichtbaar?

In opdracht van de PO-Raad en OCW heeft ResearchNed onderzoek verricht naar vraag en aanbod nascholing van leerkrachten primair onderwijs.²³ Hierbij is breed gekeken, naar zowel wo- en hbo-masteropleidingen als naar post-hbo opleidingen en cursussen. Leerkrachten hebben met betrekking tot het nascholingsaanbod slechts een beperkte wens voor nieuwe opleidingen, bijvoorbeeld op het gebied van ICT en Wetenschap & Technologie. Ook schoolleiders en bestuurders vinden dat het nascholingsaanbod vrij goed voldoet. Wel is er behoefte aan meer transparantie van het niet geaccrediteerde, niet geregistreerde aanbod en meer zicht op de praktische bruikbaarheid en kwaliteit.²⁴

Als verbeterpunten komen naar voren: betere geografische spreiding, meer flexibiliteit/maatwerk van opleidingen, een betere vraagarticulatie vanuit de praktijk en een betere benutting van kennis uit de opleiding in de school. Vanuit het onderzoek wordt aanbevolen om op verschillende niveaus (landelijk, regionaal en binnen de school) te zorgen voor meer dialoog tussen de kernspelers over opleidingsvraag- en aanbod, zodat vraag en aanbod structureel beter op elkaar afgestemd worden.

Welke acties worden ondernomen?

De PO-Raad, VH, VSNU en OCW hebben zich tot doel gesteld de verbeterpunten en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport uit te werken in een vervolgtraject. De eerste stappen hiertoe zijn reeds gezet. Op 18 mei jongstleden heeft, onder regie van de PO-Raad, een landelijke netwerkbijeenkomst nascholing plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst zijn de opbrengsten van het onderzoeksrapport gedeeld met lerarenopleidingen, scholen en schoolbesturen en zijn afspraken gemaakt over het vervolgtraject. Op initiatief van de PO-Raad en conform de aanbevelingen uit het onderzoek, is in oktober 2016 een landelijke netwerk gestart voor kennisuitwisseling rond nascholing po met deelneming van OCW, de VH, de VSNU en de OC. Dit netwerk is gericht op afstemming van het nascholingsaanbod op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

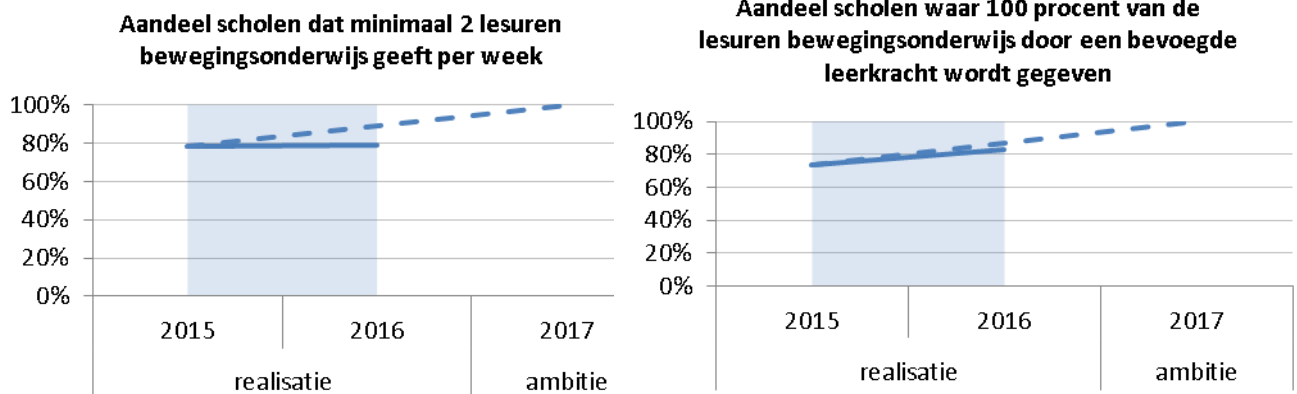
²³ ResearchNed, Vraag en aanbod nascholing leerkrachten primair onderwijs, 2015

²⁴ Onder geregistreerd aanbod wordt in het onderzoek het aanbod verstaan dat is geregistreerd door de Stichting Post-Initieel Onderwijs Nederland (CPION).

4. Gezonde kinderen die meer bewegen in en rondom schooltijd

Kwalitatief goed bewegingsonderwijs in combinatie met een rijk buitenschools aanbod is belangrijk voor de motorische ontwikkeling van kinderen. Dit draagt bij aan het ontwikkelen en behouden van een gezonde en actieve leefstijl, ook op latere leeftijd.

23) Bewegingsonderwijs

Regioplan, Dataverzameling bewegingsonderwijs niet-G37, 2016; OCW, Dataverzameling bewegingsonderwijs G37, 2015

Doelstellingen

- Scholen committeren zich aan de doelen uit de agenda Sport en Bewegen om vanaf 2017 minimaal twee lesuren per week bewegingsonderwijs te bieden; waar mogelijk streven scholen naar drie lesuren bewegingsonderwijs.
- Vanaf 2017 worden alle lesuren bewegingsonderwijs gegeven door een bevoegde leerkracht (ALO of pabo met LO-bevoegdheid).

Welke beweging is zichtbaar?

Naar aanleiding van het plan van aanpak bewegingsonderwijs heeft OCW alle scholen in Nederland geënquêteerd, in 2015 zijn de scholen in de G37 bevraagd en in 2016 de scholen buiten de G37. Op basis van de enquêtes blijkt dat 77 procent in de G37 en 81 procent in de buiten de G37 twee lessen bewegingsonderwijs geeft. Daarnaast blijkt dat 89 procent van de lessen in de G37 en 80 procent van de lessen in de buiten de G37 bevoegd wordt gegeven. Eind 2017 zal hetzelfde onderzoek herhaald worden. Uit een bestuurlijke ronde blijkt dat gemeenten en scholen het thema actief oppakken en dat hierin ontwikkeling gaande is. Voor 2016 is de lerarenbeurs bewegingsonderwijs zelfs al uitgeput. Dit laat zien dat scholen druk bezig zijn om aan de bevoegdheidseisen te voldoen. Daarmee zijn we op koers op de doelstellingen te halen.

Welke acties worden ondernomen?

27 januari 2015 hebben de PO-Raad en OCW het plan van aanpak 'bewegingsonderwijs' gelanceerd om de doelstellingen uit het bestuursakkoord te realiseren. In het plan wordt zowel ingezet op de kwaliteit (bevoegdheidseis) als de kwantiteit (lesuren) van bewegingsonderwijs. Belangrijke onderdelen van het plan zijn provinciale bijeenkomsten, gesprekken met de grootste 37 gemeenten en het continue monitoren van de stand van zaken. Momenteel worden de belemmeringen én kansen regionaal verder in kaart gebracht, worden verbindingen tussen scholen, gemeenten en sportinstellingen gelegd en daarbij worden goede oplossingsvoorbeelden verspreid door de PO-Raad. Om de doelstelling te behalen zal OCW dit jaar nog gesprekken voeren met slecht presterende gemeenten om het belang van goed bewegingsonderwijs nogmaals onder de aandacht te brengen. Verder wordt onderzoek uitgevoerd naar de inzet van meer bevoegde (vak)leerkrachten. Waar nodig wordt bekeken hoe tot een regio specifieke maatwerk aanpak gekomen kan worden. Bovendien staat de lerarenbeurs in 2017 nog open om leraren de mogelijkheid te geven om de bevoegdheid bewegingsonderwijs te behalen. Voor 2016 is de lerarenbeurs bewegingsonderwijs zelfs al uitgeput. Daarnaast wordt door de inspectie eind van dit jaar een peilingsonderzoek 'bewegingsonderwijs' afgenomen om in kaart te brengen hoe het bewegingsonderwijs wordt vormgegeven en welke kennis en vaardigheden leerlingen opdoen.

